

SVEUČILIŠNI KAMPUS U SPLITU

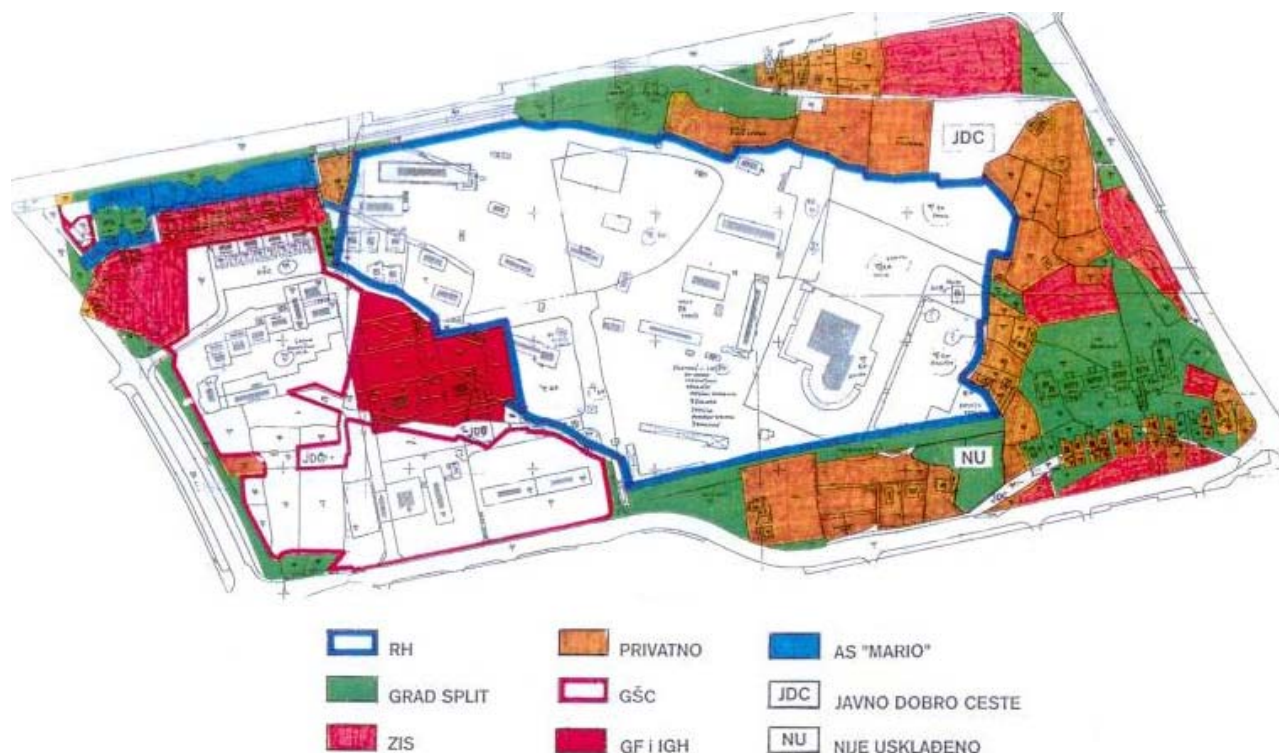
Uvod

Od uspostavljanje hrvatske neovisnosti došlo je do značajnih pomaka u organizaciji i radu visokih učilišta. Došlo je do promjena u načinu studiranja, porastao je broj studenata, a formirana su i nova sveučilišta i veleučilišta. Tako danas i Hrvatskoj ima 7 sveučilišta (Zagreb, Split, Rijeka, Osijek, Zadar, Dubrovnik i Pula) koji obuhvaćaju 74 fakulteta, umjetničke akademije i visoke škole te 12 javnih veleučilišta, 2 samostalne visoke škole, 1 privatno veleučilište i 17 privatnih visokih škola.

Sveučilište u Splitu djeluje na području srednje Dalmacije, između Zadra i Dubrovnika, a utemeljeno je 1974. Međutim mnoge su njegove sastavnice kao fakulteti ili više škole bili osnovani i prije, neke i neposredno

UNIVERSITY CAMPUS IN SPLIT

A university campus, which is soon to accommodate all university amenities of the city of Split, is currently being built - in a systematic and properly elaborated manner - in this second largest city in Croatia. The establishment and development of this campus is described, and all phases of realization of this campus, from initial concept to the present situation, are depicted. The end of last year has seen completion of the first phase of campus construction. In addition to the extension of the Faculty of Civil Engineering / Faculty of Architecture, and the Faculty of Economics, which work was in fact realized by these faculties, the renovation and upgrading work has also been completed for the Faculty of Electrical Engineering, Faculty of Mechanical Engineering and Naval Architecture, and partly Faculty of Medicine. All other projects are still on hold because of unsettled property rights relations, although the financing has already been procured through long-term loan arrangements. A visit was paid to two construction sites, one currently nearing completion, and the other in the initial phase of work. The new university library, although quite attractive by design and appearance, is a project still unfinished, as the interior work has not been completed, all equipment has not been procured, and the landscaping work seems to be awaiting better times. The work has just started at the huge building that is to accommodate three faculties and thus bring together the students of marine engineering, chemical technology and natural & mathematical sciences. This building is due for completion in a year and a half from now. All other projects, a whole multitude of smaller-scale facilities, still await either location permits or building permits.

Vlasnička struktura zemljišta u kampusu početkom 2000.

nakon II. svjetskog rata. Danas je u sastavu Sveučilišta u Splitu 11 fakulteta, 3 sveučilišna studijska centra, studentski centri u Splitu i Šibeniku te Sveučilišna knjižnica u Splitu. Na sveučilišnim i stručnim studijima do danas je diplomiralo gotovo 40.000 studenata, a promovirano je približno 500 magistara i 200 doktora znanosti.

Iako su 2003. utemeljena sveučilišta u Zadru i Dubrovniku, pa je time otpao i dio studenata i fakulteta, ipak se u međuvremenu Splitsko sveučilište znatno povećalo pa danas ima više od 22.000 studenata. S novoupišanim studentima taj se broj približava broju od 25.000, a to je, kako se danas računa, najveći broj koji može dati jedna regija kojoj gravitira približno milijun stanovnika.

No i danas kao i prije veći dio fakulteta, akademija i studijskih centara na tom sveučilištu uglavnom djeluju u neodgovarajućim i neprikladnim uvjetima. Mnogi se studiji odvijaju na brojnim lokacijama i s neujednačenim i nedovoljnim standardom studiranja. Za fakultete su adaptirani dijelovi zgrada različitih namjena, a vrlo su rijetko građene nove. To se prije moglo opravdati tadašnjim malim brojem studenata i djelatnika, ali i samostalnim upravljanjem svakoga pojedinog fakulteta. Poradi potrebe da se to stanje poboljša i da se standard studiranja izjednači s europskom praksom, prišlo se izgradnji sveučilišnog kampusa kao jedinom pravom rješenju. No na odluku o gradnji većine sveučilišnih sadržaja na jednome mjestu utjecala je potreba za što više interdisciplinarnih studija i smanjivanjem troškova te želja da nastavnici i studenti troše što manje vremena na putovanja s kraja na kraj grada jer su im na jednome mjestu, uz studijske prostore, dostupni knjižnica, smještaj i prehrana te kulturni i športski sadržaji.

Gradnja je kampusa (izvorno latinski znači polje, a naziv je tip američkog sveučilišta ili koledža gdje su

svi sadržaji na jednome mjestu) danas preokupacija svih naših većih sveučilišta, ali je činjenica da je kampus u Splitu bio prvi koji je zamišljen i koji se počeo graditi s tom namjenom. Zapravo još od 1976. kada je u sadašnjoj zgradi, nadomak vojarnje negdašnje JNA, izgrađena zgrada budućega građevinskog fakulteta. Štoviše već je tada mogućnost gradnje ujedinjene sveučilišne ustanove na tom prostoru bila zabilježena u planskim dokumentima grada.

Razvoj Sveučilišta i kampusa

Rekli smo već da je Splitsko sveučilište osnovano 1974., ali je u razdoblju od 1945. – 1960. osnovano nekoliko viših škola. Pravi sveučilišni sadržaji započinju 1960. kada su osnovani Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje (FESB), Kemijsko-tehnološki (KTF) i Pravni fakultet te 1961. pedagoške akademije u Zadru i Splitu. Potom je u Dubrovniku 1970. osnovan Fakultet za turizam i vanjsku trgovinu, a 1971. utemeljeni su začeci Ekonomskoga i Građevinskog, 1974. Medicinskog fakulteta, a 1978. osnovan je Pomorski fakultet u Dubrovniku sa studijem u Splitu. Potom su 1997. osnovani Umjetnička akademija u Splitu, Visoka turistička škola u Šibeniku i Pomorski fakultet u Splitu, a 1998. više učiteljske škole u Splitu i Zadru te Sveučilišni odjel za studij mora i pomorstva. Godinu dana poslije Katolički bogoslovni fakultet integrirao se u Sveučilište, a 2001. osnovan je u Splitu Odjel za humanističke znanosti koji će poslije (2005.) prerasti u Filozofski fakultet.

Godine 2002. izdvajaju se Filozofski fakultet i Visoka učiteljska škola u Zadru i osnivaju Sveučilište u Zadru, a sljedeću godinu i Pomorski fakultet i Fakultet za turizam i vanjsku trgovinu u Dubrovniku u posebno Sveučilište u Dubrovniku. Valja još reći da se te godine osnovan i Odjel za stručne studije koji je zamijenio bivše Veleučilište u Splitu.

U trenutku osnivanja Sveučilište u Splitu je na devet fakulteta i akademija imalo 4100 studenata (od čega 800 u Zadru), a danas na 48 različitih sveučilišnih studija studira više od 10.000 studenata i na 22 stručna programa gotovo 13.000 studenata. Nastava se redovito izvodi na 13 sveučilišnih poslijediplomskih i doktorskih studija te na 7 poslijediplomskih specijalističkih studija. Na Sveučilištu sada ima više od 1600 zaposlenih, od čega više od 350 nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima, više od 200 u nastavnim ili suradničkim zvanjima, približno 150 znanstvenih novaka i gotovo 800 drugih djelatnika u različitim zvanjima. U sastavu su Sveučilišta još i studentski centri u Splitu, Šibeniku te Sveučilišna knjižnica u Splitu.

Iako se na prostoru kampusa Visoka (kako se taj dio Splita između Sućidra i Smrdečca naziva) od 1976. nalazi sadašnji Građevinsko-arhitektonski fakultet (GAF), koji je to postao 2003., i od 1980. FESB, prave se pripreme za gradnju započele 1999. nakon što je hrvatska Vlada Splitskom sveučilištu dodijelila gotovo 60.000 m². Valja pritom reći da se predjel Visoka namijenjen izgradnji kampusa inače prostire na približno 200.000 m².

Sveučilište je u Splitu 2000. izradilo plan razvojnih potreba i provjeru mogućnosti cijeloga kompleksa, a 2002. izrađen je Investicijski program za izgradnju kapitalnih objekata Sveučilišta u Splitu – I. faza (kako se točno zove). Potom je 2003. uz suglasnost Ministarstva znanosti i tehnologije te Ministarstva financija odobren zajam od *Zagrebačke banke*. Te je godine gradnja sveučilišnog kampusa zabilježena i u urbanističkom planu tog dijela grada. Prostor sveučilišnog kampusa u Splitu u većem je dijelu pripadao negdašnjoj vojarni Visoka, a zauzima prostor dijela Splita 3 koji je na jugu omeđen ulicom Matice hrvatske, Vukovarskom na sjeveru i Ve-

lebitskom na istoku te na zapadu granicom GAF-a. U početku sustavne gradnje na tom su se prostoru nalazila tri fakulteta na ukupnoj površini od 29.424 m² – GAF (10.700 m²), FESB (11.034 m²) i Ekonomski fakultet 7.690 m². Na području budućega kampusa bilo je i nekoliko gospodarskih zgrada te manjih uglavnom bespravno izgrađenih stambenih kuća. Ali je veći dio prostora bilo neuređeno zemljište bez riješenih prometnih veza i druge infrastrukture.

Prema današnjim podacima dio je terena, približno polovica od 20 ha, u vlasništvu Sveučilišta i njegovih sastavnica, a ostalo su javne prometne površine, tereni u vlasništvu Grada Splita i zemljišta u privatnom vlasništvu. Valja reći da su u međuvremenu neki od prijašnjih privatnih vlasnika pokrenuli brojne postupke povrata nekretnina koje su sada u zemljišnoknjižnom vlasništvu Grada Splita i Republike Hrvatske. Najčešće povrat traže uz zabranu daljnje gradnje, što Sveučilištu u Splitu kao investitoru stvara goleme probleme te utječe na promjenu planova i dinamiku izgradnje.

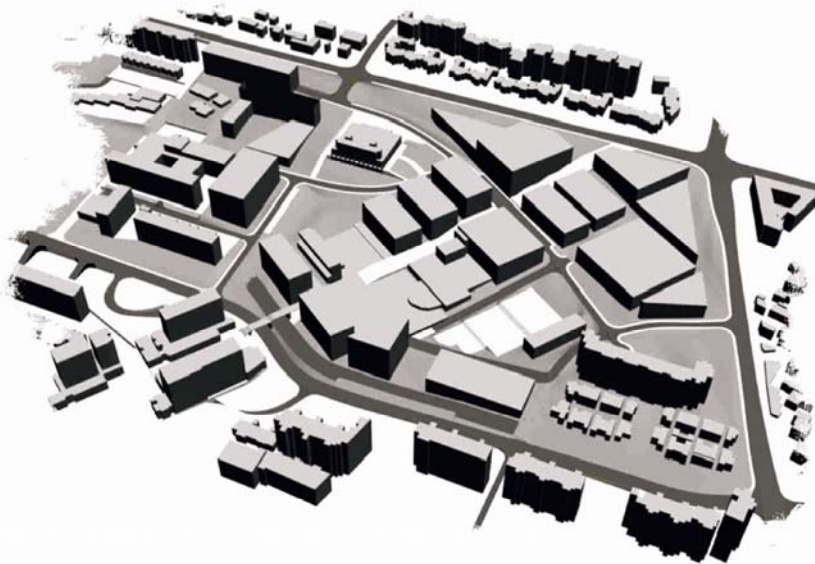
Urbanističkim planom uređenja kampusa Sveučilišta u Splitu (koji je 2003. izradio *Urbos* d.o.o. iz Splita) ponajprije su obuhvaćeni sadržaji javne i društvene namjene među kojima je 8 fakulteta, studentski centar, sveučilišna knjižnica, sveučilišni hostel, rektorat, multimedijalni kulturni centar, znanstveni i tehnološki centar te pastoralni centar. Praktički su, kad se uključe i oni što su poslije osnovani i pridodani, obuhvaćeni svi sveučilišni sadržaji s izuzetkom Katolič-

koga bogoslovnog fakulteta i stručnih studija, jer su poslije u planove uvršteni i Umjetnička akademija i posebni studiji. Poseban je slučaj Medicinski fakultet, koji u svom sastavu ima i studij stomatologije, a nalazi se u nedalekom predjelu Križine nadomak bolnice na Križinama (bivša Vojna bolnica) i u blizini bolnice na Firulama, što je ujedno i najbolja moguća lokacija. Predviđeni su i športski sadržaji (otvorena igrališta i dvorana), zelene površine (park i zaštićeni travnjaci) i prometne površine (glavna gradska ulica, sabirna ulica, pristupna ulica s parkiralištem,

nju nekoliko novih zgrada. U drugoj fazi, koja obuhvaća razdoblje od 2008. – 2011., i za koju je krajem 2007. dobiven zajam od 490 milijuna kuna, predviđeno je proširenje Medicinskog fakulteta s kongresnim centrom i ostalim sadržajima, gradnja zgrade triju fakulteta (PMF-a, KTF-a i Pomorskog fakulteta), studentskog doma i centra na 17.000 m², Filozofskog fakulteta, Umjetničke akademije, Pravnog fakulteta i rektorata. Uz to je predviđena i potrebna infrastruktura kao što su pristupne ceste, elektroenergetski priključci, vodovod, kanalizacija, parkovi te parkirna mjesta i garaže.

Nakon toga slijedi treća faza, za koju se vjeruje da će trajati dvije godine i stajati 500 milijuna kuna, u kojoj će se dovršiti ono što još nije završeno u drugoj fazi, izgraditi zgrada Kineziološkog fakulteta sa športskom dvoranom, sveučilišni studijski centar za studij mora, međusveučilišni studij mediteranske poljoprivrede, multimedijalni kulturni centar, znanstveno-tehnološki centar s laboratorijima, hostel za smještaj gostujućih studenata i nastavnika te pastoralni centar.

Sve smo iznesene podatke i većinu onih što će uslijediti, nadopunjene brojnim lijepim i dojmivim fotografijama, dobili od prof. dr. sc. Željka Domazeta, prorektora za kapitalna ulaganja na Sveučilištu u Splitu i redovitog profesora strojarstva na FESB-u. Od njega smo također doznali kako su se svojedobno odlučili da novac namijenjen za parcijalno održavanje zgrada fakulteta (bojenje, ugradnja klime i sl.) ulože u vraća-

Vizualizacija kampusa prema Urbanističkom planu uređenja

glavna pješačka ulica i ostale pješačke ulice te trg). U ostalim su sadržajima predviđene garaže i zona kolnog pristupa te transformatorske stanice.

Gradnja sveučilišnog kampusa u Splitu podijeljena je u tri faze. U prvoj, za razdoblje od 2003. – 2007., za koju je podignut zajam od 345 milijuna kuna, dio je utrošen za otkup zemljišta, gradnju Sveučilišne knjižnice (koja je pri kraju), uređenje druge faze zgrade FESB-a, nadogradnju Medicinskog fakulteta, nadogradnju Ekonomskog i Građevinskog fakulteta (koji su vlastitim novcem sudjelovali u gradnji) te projektira-

Zgrada I. faze Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

nje zajmova za gradnju kampusa. Dosad su uz suglasnost Ministarstva znanosti i tehnologije i Ministarstva financija podignuta dva zajma od 835 milijuna kuna.

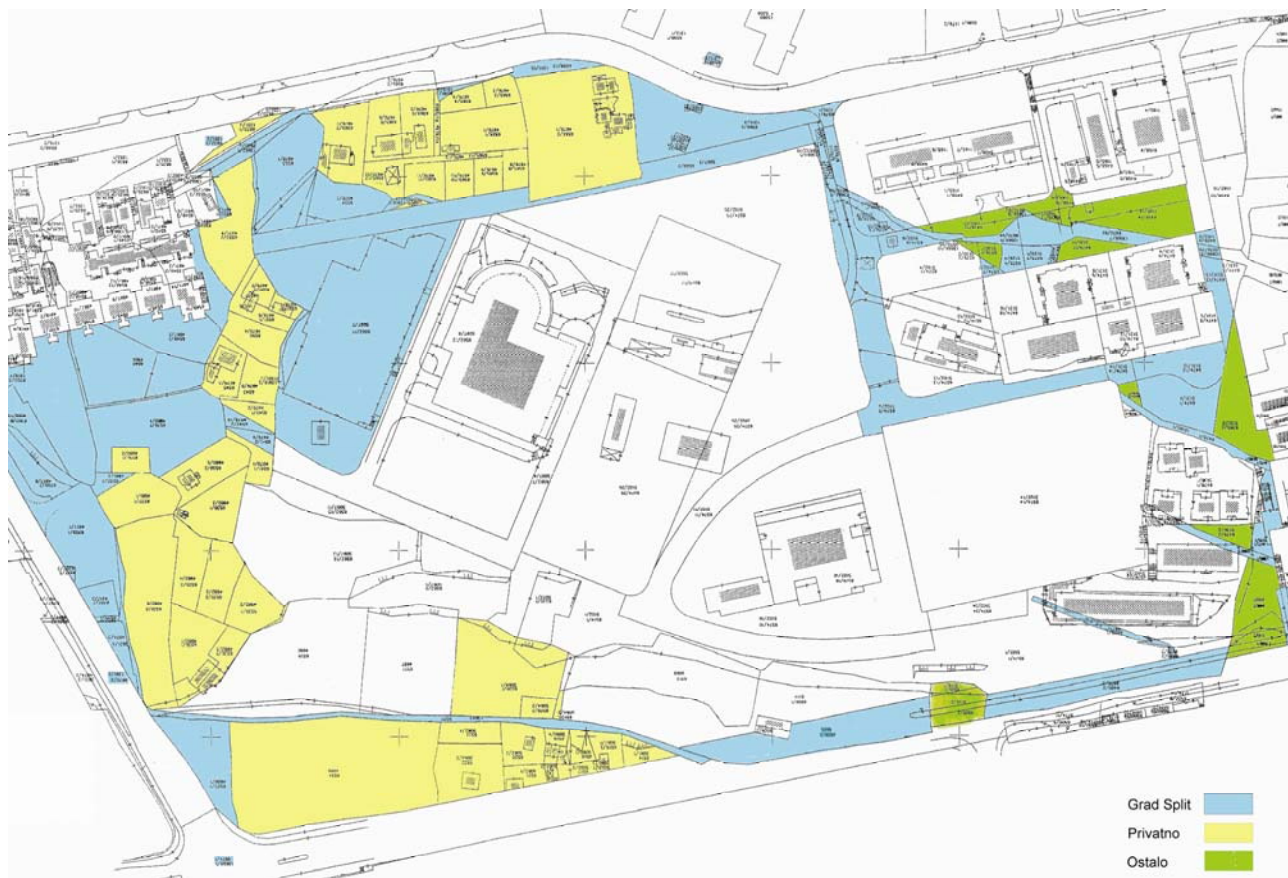
Prof. Domazet ističe da osim što kampus donosi Sveučilištu više prostora, omogućuje i cjelodnevni boravak studenata. Predviđa se rad samo

u jednoj smjeni, a uz nastavu sa studentima omogućit će se i druge aktivnosti, poput istraživačkih i seminarskih radova te učenja. Osim knjižnice studentima će na raspolaganju biti i 600 novih ležaja, jedan veliki restoran s mnoštvom manjih u zgradama fakulteta... Očekuje se da će se znatno smanjiti vrijeme prijevoza

jer će sve biti na jednome mjestu – fakulteti, prehrana, smještaj i rekreacija.

Sveučilište ima iznimno dobru suradnju s gradskom upravom i s gospodarstvom, a to će se vjerojatno pojačati izgradnjom kampusa. Nije nevažna ni urbana vrijednost što će je grad dobiti gradnjom jedne cijele nove četvrti, a najveća će dobit za grad, regiju i cijelu državu biti veći broj visokoobrazovanih stručnjaka.

Nije dakako zanemariva ni uloga kampusa u tzv. bolonjskom procesu. Jedna je od osnovnih značajki novoga sustava studiranja kvaliteta rada koja se postiže radom u manjim grupama, a upravo to zahtijeva više prostora, bolju opremljenost, lakši pristup internetu i velik broj laboratorija, zapravo sve ono što će se dobiti izgradnjom novoga sveučilišnog kompleksa. Bolonjski proces podra-

Vlasnička struktura u kampusu krajem 2006. (neobojeno je vlasništvo Sveučilišta ili njegovih članica)

zumijeva i veću mobilnost studenata. To pruža mogućnost dolaska studenata i nastavnika iz inozemstva, za što su prepreke bile nepoznavanje jezike i smještaj. Stoga se priprema održavanje nastave na engleskom jeziku, a gradnjom smještajnih kapaciteta bit će omogućen ne samo boravak gostujućih profesora, već i cijelih grupa nastavnika i studenata.

Pregled ostvarenoga u gradnji kampusa

Zemljišta i dovršene građevine

U početku sustavne izgradnje kampusa Sveučilište je bilo vlasnik 69.713 m² što je tek 36 posto ukupno predviđene površine. Početkom akademske godine 2006./2007., za što smo dobili precizne podatke, Sveučilište je zajedno s građevnom česticom Medicinskog fakulteta na Križinama imalo 101.453 m², a u kampusu 90.413 m² ili 46,67 posto. Zemljište u vlasništvu Sveučilišta darovala je Republika Hrvatska (53.557 m²), a ostalo je otkup privatnog vlasništva i prijenos prava vlasništva od strane Grada Splita (17.456 m²). Preostalo je dobiveno od Ekonomskog fakulteta i prijenosom vlasništva s bivšega Građevinsko-školskog centra i Graditeljsko-geodetske škole radi formiranja građevinskih čestica. No kada se pogleda ukupan udio Sveučilišta u vlasništvu kampusa od 193.753 m², onda je situacija još povoljnija jer 7,44 posto ima Ekonomski fakultet (14.422 m²), a 3,59 posto zajednički Građevinsko-arhitektonski fakultet i IGH d.d. Split (6947 m²). Ostali su vlasnici u iznosu 19,93 posto Grad Split (38.622 m²), 20,15 posto pripada privatnicima (39.050 m²), a ostatak od 2,22 posto (4299 m²) odnosi se na raznorazne manje vlasnike. Stanje se krajem 2006. još i poboljšalo pa je Sveučilište u vlasništvu imalo gotovo 60 posto zemljišta. Podaci se međutim mogu promijeniti zbog mogućega povrata zemljišta bivšim vlasnicima, otkupa te međusobnog prijenosa di-

Građevinsko-arhitektonski fakultet nakon nadogradnje

jelova čestica zbog gradnje sveučilišnih sadržaja ili javnoprometnih površina i komunalne infrastrukture.

di u kampusu), a od 1977. djeluje kao Fakultet graditeljskih znanosti u sastavu Građevinskog instituta. Od

Ekonomski fakultet danas (pogled s istoka)

U prvoj fazi izgradnje Sveučilišnog kampusa uz postojeću je dograđena zgrada GAF-a nova zgrada, tzv. zgrada C (1980 m²). Studij je na fakultetu, kako smo rekli, utemeljen 1971., od 1976. nalazi se u današnjoj zgra-

1991. djeluje samostalno kao Građevinski fakultet. Porastom broja studenata i djelatnika, ali i pokretanjem studija arhitekture 2003., javila se potreba za dodatnim prostorom. Stoga je projektirana i izgrađena nova

zgrada C koja ima veliki amfiteatar te nove učionice i kabinete (ponajprije za studente arhitekture) i novu knjižnicu s većom čitaonicom. Investitor je bio Fakultet, uz financijsku pomoć Sveučilišta i Ministarstva. Nova je zgrada svečano otvorena 21. travnja 2006.

Ekonomski fakultet u Splitu djeluje od 1971., a od 2002. u današnjoj zgradi kampusa Visoka. Zbog stalnog rasta studenata i djelatnika te pokretanja novih studija (sada se na prvu godinu, na preddiplomski, stručne studije u Splitu i Opuzenu, diplomski studij i specijalistički stručni studij iz menadžmenta, planira upisati čak 1330 studenata) javila se potreba za novim prostorom. Stoga je projektiran i izgrađen aneks pokraj postojeće zgrade fakulteta. Prije je Fakultet imao 7690 m² površine s amfiteatom, učionicama, kabinetima, knjižnicom i računalnom učionicom, a aneks zgrade s 3014 m² površine ima svečani amfiteatar, nove kabinete (ponajprije za poslijediplomske studije), kafe-restoran i virtualnu burzu. Investitor je s potporama Sveučilišta i Ministarstva bio Fakultet, a zgrada je svečano otvorena 13. rujna 2006.

Nadogradnja medicinskog fakulteta

Cjeloviti je studij medicine započeo u Splitu 1979., a Medicinski je fakultet u zgradi bivšega regrutnog centra na Križinama osnovan 1997. I ovdje je zbog brzoga i stalnog rasta broja studija, studenata i nastavnika pro-

Maketa cjelovitog izgleda Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

jektirana i izgrađena dvokatna nadogradnja postojeće zgrade. To je izvedeno prema projektu *Arhitektonske radionice Centar* iz Splita, nadzor je obavljao IGH PC Split, a izvođač je bila tvrtka *Brodosplit-inženjering* iz Splita. Radove je iz dugoročnoga

zajma financiralo Sveučilište, stajali su 8,48 milijuna kuna, a na novim su katovima (površine 1800 m²) smješteni kabineti, laboratoriji, praktikumi i dr. Nadogradnja je svečano otvorena 2. listopada 2006.

Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje osnovan je 1960., a djeluje u vlastitim prostorijama u kampusu Visoka izgrađenim i useljenim 1980. Zgrada je inače bila samo dio (prva faza) idejnog projekta arhitekta Lovre Perkovića iz 1976. Tako se na 10.440 m² održavala nastava niza preddiplomskih, diplomskih, poslijediplomskih, doktorskih i stručnih studija za približno 2500 studenata i više od 200 djelatnika pa je bilo nužno započeti s gradnjom druge faze. Glavni i izvedbeni projekt za još 17.000 m² izradio je 2003. Građevinsko-arhitektonski fakultet iz Splita koji je obavljao i stručni nadzor. Izvođač je bio *Konstruktor-inženjering* d.d. iz Splita. Zgrada ima podrum, prizemlje i 7 katova. U podrumu je sklonište, središnji skladišni prostor i laboratoriji, a u prizemlju garaža, kotlovnica, telekomunikacijsko čvorište, dizelski agregat i sl. Središnji je plato smješten na 1. katu, na kojem se nalazi Zavod za elektroenergetiku i Zavod za strojarску tehnologiju. Na 2. su katu dva

amfiteatra te Zavod za strojarstvu tehnologiju i Zavod za elektroniku, a na 3. također dva amfiteatra te dijelovi Zavoda za strojarstvu tehnologiju i Zavoda za elektroniku i računarstvo te Zavoda za strojarstvo, koji uz fiziku Zavoda za matematiku i fiziku ima prostorije i na 4. katu. Na 5. je katu također Zavod za strojarstvo i matematika Zavoda za matematiku i fiziku. Na 6. je katu Zavod za brodogradnju i Zavod za računarstvo i industrijsko inženjerstvo. Na 7. je katu restoran i strojarnica dizala. Investitor je bilo Sveučilište u Splitu, cijena izvedenih radova bila je nešto veća od 74 milijuna kuna, a svečano je otvaranje novoga i atraktivnog dijela fakulteta bilo 10. prosinca 2007.

Radovi u tijeku

Sveučilišna knjižnica je već nekoliko godina smještena u malom prostoru u Zagrebačkoj ulici (površine 950 m²), što je potpuno neprikladno

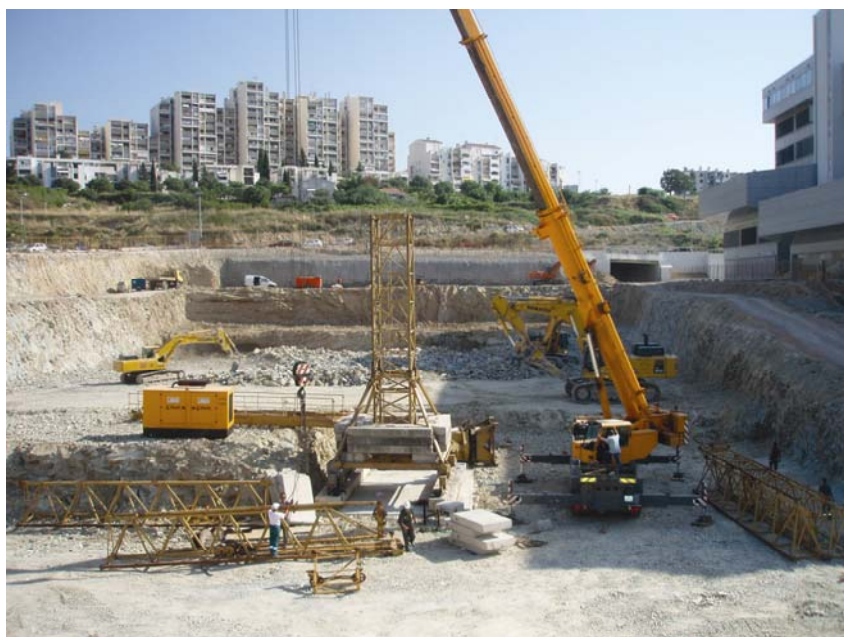
Početak radova na gradilištu kongresnog centra Medicinskog fakulteta

knjižnice. O gradnji Sveučilišne knjižnice bit će poslije više govora.

Nedavno su (4. srpnja 2008.) svečano otvoreni radovi na najvećoj građevini u cijelom kampusu (neki kažu i

sveučilišta jer spomenuta tri fakulteta nastavu održavaju u dijelovima srednjih škola, što znatno otežava rad i njima i srednjim školama. Kako se uglavnom radi o najstarijim fakultetima s velikim porastom broja studija, studenata i nastavnika, projektirana je zajednička zgrada za sva tri fakulteta. No kako je riječ o gradilištu koje smo posjetili, o toj će zgradi još biti govora.

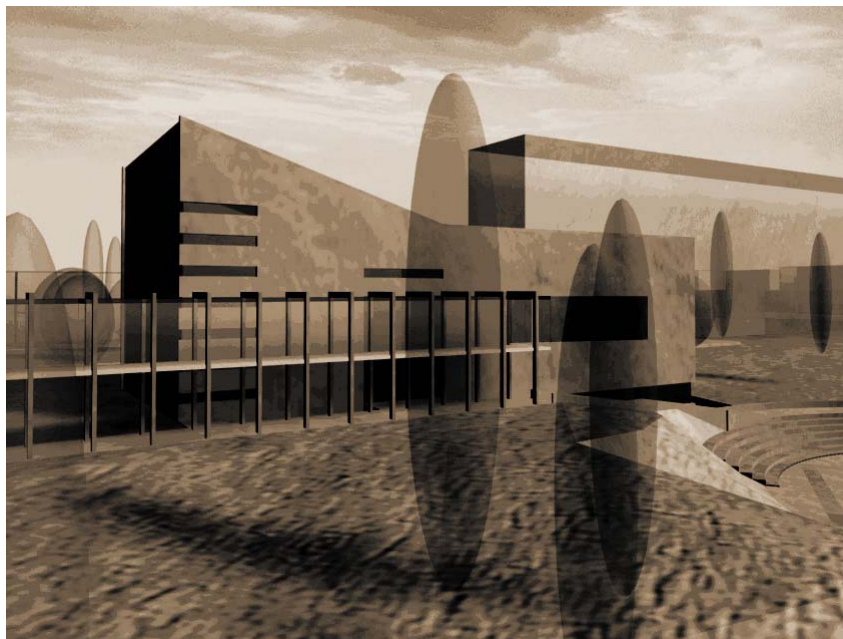
Za našeg posjeta gradilištu sredinom kolovoza 2008. započeli su radovi, zapravo rušenje, zatečenih građevina na gradilištu kongresnog centra Medicinskog fakulteta. Taj je zahvat predviđen detaljnim planom uređenja prostora područja Križine, a zbog kompletiranja prostornih potreba Fakulteta gradi se kongresni centar s dvije učionice, ambulantom, prostorom za životinje, uredskim sadržajima i centrom za znanstvenoistraživački rad te nekoliko apartmana za gostujuće profesore, restoranom, skloništem, energetskim prostorom i sportskim terenom. Gradi se na površini od 4576 m² prostora, a predviđa se da će izgradnja tog dijela Medicinskog fakulteta stajati gotovo 43 milijuna kuna. Na javnom je natječaju za izvođača odabran Lavčević-inženjering d.o.o. iz Splita

Početak gradnje zgrade triju fakulteta

za njezin knjižni fond knjiga (400.000 svezaka i 14.000 naslova časopisa i novina) i ulogu koju ima za Sveučilište, Split i cijelu regiju kao matična knjižnična institucija za ostale

najvećoj građevini koja se trenutačno gradi u Splitu) – zgradi triju fakulteta (Pomorskog, PMF-a i KTF-a). Gradnjom te zgrade rješavaju se najveći prostorni problemi Splitskog

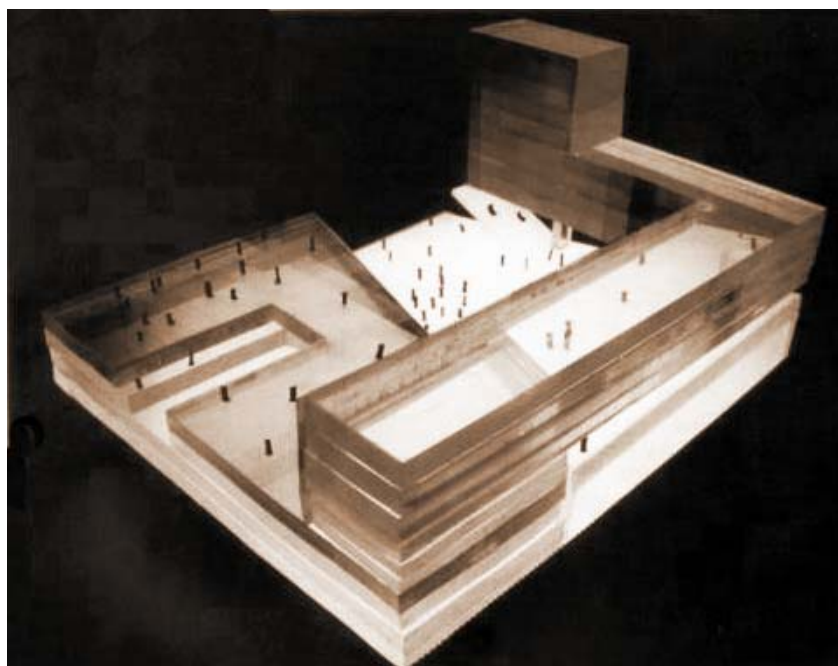
Vizualizacija budućega izgleda Medicinskog fakulteta

Cijeli je prostor kampusa zbog infrastrukturne zapuštenosti zahtijevao žurnu izradu projekata uređenja. Istodobno s izradom idejnog rješenja započeli su zemljani radovi (rušenje starih građevina, premještanje rezervoara, čišćenje terena, geotehnička ispitivanja, iskopi, premještanje elektrotehničkih i vodovodnih instalacija, ograđivanje parcela, izrada pristupnih putova i sl.) i projektiranju pješačkog nathodnika koji će biti spona dvaju dijelova pješačke ulice Ruđera Boškovića (tzv. Sveučilišna ulica). Ugovor za idejni projekt uređenja terena zaključen je s GAF-om, a za izradu kompletne projektne dokumentacije pješačkog nathodnika s *Mass inženjeringom* d.o.o. iz Splita. Ugovor za izvođenje zemljanih radova zaključen je s *Cestarom* d.d. iz Splita. Kako je izrada glavnih i izvedbenih projekata vezana za gradnju pojedinih građevina i pokrenutu izmjenju UPU-a, izrađivali su se samo dijelovi izvedbenih projekata uz građevine koje su se gradile, dakle uz nadogradnju FESB-a i Sveučilišnu knjižnicu. Investitor je također Sveučilište iz dugoročnog zajma, a dosad je na projekte i izvođenje utrošeno petnaestak milijuna kuna.

Projektirane građevine i one koje su pripremljene za projektiranje

Studentski se centar u Splitu već punih 45 godina skrbi o studentskom

prava pripadaju Sveučilištu u Splitu. Studentski centar ima 120 zaposlenih i nalazi se na više lokacija u gradu. Ima 3 studentska doma s nešto više od 700 postelja, koliko može osigurati studentima u dvokrevetnim i trokrevetnim sobama, što je zaista premalo za potrebe više od 20.000 studenata. Najbolji je smještaj u studentskom domu i hostelu *Spinut*, gdje u dvokrevetnim sobama ima 180 ležaja. U tom je domu i 20 klimatiziranih soba za gostujuće profesore i za protokol Grada Splita. Studentski centar priprema 3000 obroka na dan, a studentska je prehrana organizirana u restoranu *Indeks*, restoranu hostela *Spinut* i u restoranu na Ekonomskom fakultetu te u kantina na Pravnom, FESB-u, GAF-u, PMF-u, Filozofskom i Medicinskom fakultetu. Istodobno se Student-servis brine o zapošljavanju splitskih studenata, a riječ je uglavnom o pomoćnim poslovima tijekom turističke sezone.

Budući izgled studentskog centra i studentskog doma

standardu jer nudi prehranu i smještaj te posreduje u privremenom zapošljavanju. Od 1993. osnivačka

Na javnom natječaju za idejno arhitektonsko-urbanističko rješenje studentskog doma i studentskog centra

Očišćen teren za gradilište studentskog centra i studentskog doma (iznad je zgrada bivše vojarne koju koristi Umjetnička akademija)

u kampusu Visoka prvu su nagradu prema odluci ocjenjivačkog suda dobili Emil Šverko, dipl. ing. arh., i Neno Kezić, dipl. ing. arh., iz *Ateliera Šverko i Šverko* d.o.o. iz Splita s kojima je zaključen i ugovor za izradu projektne dokumentacije. Podnesen je zahtjev za izdavanje građevinske dozvole, a ugovor za projekt-nu dokumentaciju garaže i energane povjeren je glavnim projektantima i tvrtki *Arhipolis* d.o.o. iz Splita.

Na ukupnoj površini od 16.907 m² u građevini će biti smješteni studentski dom sa 600 ležaja, uprava, student-servis, restoran studentske prehrane za 2500 studenata na dan, športsko-rekreacijski dio, parkiralište i sl. Procijenjeno je da će svi troškovi izgradnje stajati nešto više od 141 milijun kuna.

U očekivanju građevinske dozvole uređen je samo teren za gradilište.

Filozofski fakultet osnovan je 2005. i slijednik je Visoke učiteljske škole i Odjela humanističkih znanosti Sveučilišta u Splitu. Osim postojećih studija (učiteljskog, hrvatskog jezika i književnosti, engleskog jezika i književnosti te talijanskog jezika i književnosti) pokrenuti su i novi studijski programi poput sociologije, filozofije, povijesti, predškolskog odgoja i povijesti umjetnosti. U vrlo kratkom vremenu Fakultet je preras-tao u jedan od najbrojnijih, pa je i zbog novopokrenutih studija potrebno hitno rješavanje prostornih problema. Inače Filozofski fakultet nastavu održava na pet mjesta u gradu. Za izradu arhitektonsko-urbanističkog rješenja u sveučilišnom kampusu

su Visoka objavljen je opći, pozivni i projektni natječaj, a prvu je nagradu dobio Ante Kuzmanić, dipl. ing. arh., s GAF-a. Ugovor za izradu projektne dokumentacije zaključen je početkom 2006. s Građevinsko-arhitektonskim fakultetom. Na površini od 11.379 m² projektirane su prostori-je za nastavu sa dva amfiteatra, predavaonicama, laboratorijima, priručnim knjižnicama i kabinetima, potom za upravu i administraciju, društveni život studenata, tehnički i gospodarski prostor, garažu i ostale sadržaje koji uključuju kotlovnice, transformatorsku stanicu, hodnike i komunikacije.

Zasad su završeni samo idejni projekti. Nakon usvajanja izmjena Urbanističkog plana uređenja te ishoda lokacijske i građevinske dozvole, uz

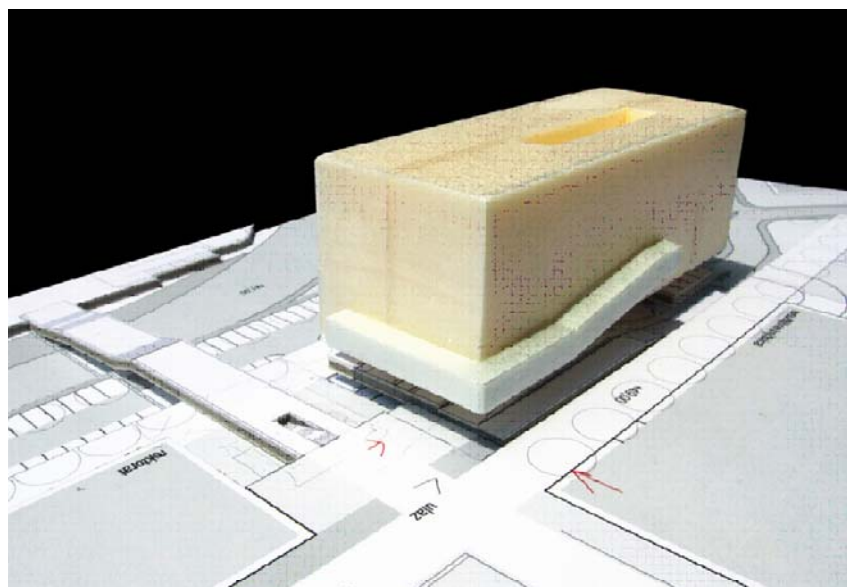
Gradilišta

ujedinjavanje građevnih čestica, raspisat će se i natječaj za gradnju. Procjenjuje se da će ukupni troškovi gradnje stajati gotovo 120 milijuna kuna.

Za nekoliko se građevina koje su posebno važne za Sveučilište, a obuhvaćene su i UPU-om kampusa, pripremaju projektni programi na temelju kojih će se raspisati idejni arhitektonski natječaji. To je ponajprije zgrada Umjetničke akademije koja djeluje na nekoliko lokacija u gradu (od koji je jedna i u kampusu, u zgradi bivše vojarne), Pravni fakultet koji se nalazi u vlastitoj zgradi u gradu, ali je fakultetsko vijeće nedavno donijelo odluku o preseljenju u kampus te zgrada rektorata koji je smješten u dijelu vlastite zgrade skupa sa službom za katastar i drugim korisnicima.

Vizualizacija budućega izgleda Pravnog fakulteta

Budući izgled Filozofskog fakulteta

Prema prostornim pokazateljima u urbanističkom planu uređenja (a uključen je i prijedlog izmjena iz 2006.) zgrada će s podrumom, prizemljeem i 7 katova imati nešto više od 5000 m². Vjeruje se da će stajati nešto manje od 108 milijuna kuna.

Za zgradu rektorata gdje radi 25 djelatnika (procjenjuje se da će ih biti 35) previđena je visina 20 m, površ-

ina 2388 m², a cijena 66 milijuna kuna. Za Pravni fakultet izrađuje se projektni program, a predviđena je površina 14.000 m², baš kao i kod Filozofskog fakulteta gdje su broj studenata i djelatnika podjednaki. Na natječaju za idejno rješenje krajem lipnja ove godine nagradu je dobio Hrvoje Njirić, dipl. ing. arh., sa suradnicima. Procjenjuje se da će izgradnja stajati 120 milijuna kuna,

Za zgradu hostela predviđena je ukupna površina 10.000 m² i prema gruboj procjeni stajat će 70 milijuna kuna. Ujedno se računa da će se za uređenje terena utrošiti još 20 milijuna kuna.

Postoje i planirane građevine za koje je potrebna izrada detaljnih planova uređenja (tzv. DPU-sjever i DPU-jug). U toj su kategoriji velika dvorana s bazenom, kineziološki fakultet, znanstveni i tehnološki, multimedijalni, pastoralni centri, fakulteti za studije mora i ribarstva te mediteranske poljoprivrede, ali i središnji trg s podzemnom garažom.

Posjet gradilištu

Sveučilišna knjižnica

Dojmljivu zgradu Sveučilišne knjižnice u kampusu Visoka u Splitu mnogi već su predstavili brojnim superlativima, poneseni i činjenicom da se u fundusu te knjižnice čuva i naša najstarija knjiga uopće – *Evangelium Spalatense* (*Splitski evanđelistar*) iz 6. ili 7. st. Osnovana je inače kao Gradska knjižnica 1903. i u njoj se čuva golemo kulturno blago – kodeksi, inkunabule i druge ar-

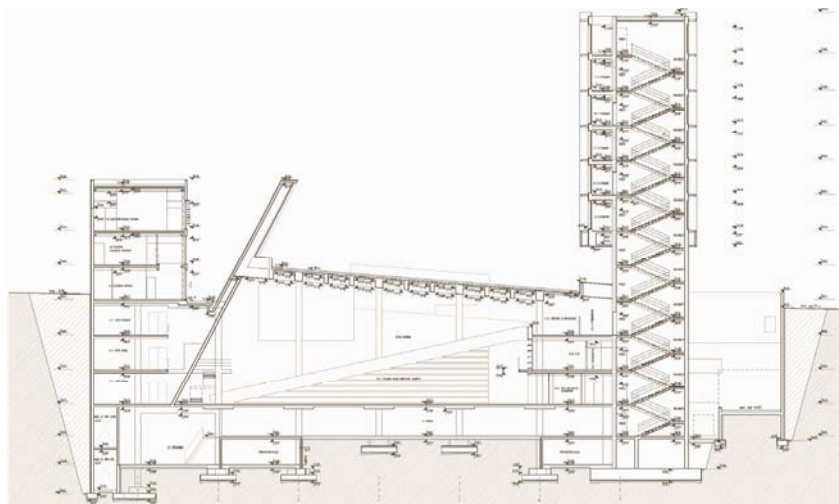
hivarije. Zgrada nove knjižnice, koja je inače gotovo u cijelosti dovršena, ima vrlo zanimljivu konstrukciju sa stupom u obliku slova V i vertikalnom komunikacijom. Konzola istočnog dijela južne zgrade dugačka je 16 m, ali to nipošto nije jedina konstrukcijska zanimljivost. Primjerice, zid koji sa sjeverne strane zatvara svojevrsan trg proteže se kroz sve tri podzemne etaže, a nagnut je pod kutom od 63 stupnjeva. Valja još istaknuti i kasetirani krov (31,4 x 23,4 m) glavne čitaonice kao i dvostruko ventilirano i klimatizirano pročelje, što je prva takva zgrada izgrađena u Splitu. Bio bi to ukratko sažetak razgovora s Jakšom Vulićem, dipl. ing. građ., glavnim inženjerom iz *Lavčević-inženjeringa* d.o.o. iz Splita, koji je primjetno zadovoljan što su on osobno i njegova tvrtka gradili jednu tako zahtjevnu i složenu građevinu.

Od ing. Vulića smo doznali da je glavni projektant Lovre Petrović, ing. arh., voditelj tima u kojem su bili Jurica Jelavić, dipl. ing. arh., Dina Bašić Ožić, dipl. ing. arh., Damir Perišić, dipl. ing. arh., Jasmin Šenović, dipl. ing. arh., i Eugen Širola,

dipl. ing. arh., 2002. pobijedio na natječaju za izradu arhitektonsko-urbanističkog rješenja među 29 prijavljenih radova iz zemlje i inozemstva. Projekt je složene konstrukcije izradio Mate Stanišić, dipl. ing. građ., a nadzor obavlja Žarko Alujević, dipl. ing. građ., iz IGH PC Split.

van. Tome je razlog interijer i oprema koja se, kako se čini, još nije počela ni ugovarati, ali i okoliš koji je još u cijelosti neuređen.

Sveučilišna je knjižnica u kampusu smještena između glavnog trga i parka, uz glavnu pješačku ulicu. Ima dvije nadzemne zgrade i jednu zajed-

Presjek sjever-jug kroz zgradu Sveučilišne knjižnice

Lavčević d.d. je posao dobio na javnom. Radovi su započeli u studenom 2005., a trebali bi biti završeni do kraja ove godine iako je završetak radova u javnosti više puta najavlji-

ničku podzemnu dilataciju. Ukupna je površina kompleksa 19.125 m², od čega na površinu podzemnih dijelova otpada 19.125 m². Južna zgrada ima šest nadzemnih (sedam ako se računa prohodno prizemlje i stubište), a sjeverna samo prizemlje i kat, dok zajedničke podzemne prostorije imaju četiri etaže. Probleme je u građenju predstavljala velika podzemna voda u građevnoj jami i gradnja velikoga nagnutog zida ispred sjeverne zgrade koji je dug 34,4 m.

U građevini su sve funkcije postavljene tako da se međusobno prožimaju i da se što je više moguće usklađuju s načelima struke te potrebama korisnika.

Na prvoj najnižoj etaži nalazi se garaža za vozila zaposlenih i korisnika i spremište restorana, transformatorska stanica, agregat i pomoćni prostori. Na višim su podzemnim etažama spremišta za knjige, za pohranu starih knjiga, rukopisa, zemljopisnih karata, atlasa, grafičkih zbirki te čitaonice s izložbenim prostorijama i

Prikaz budućega noćnog izgleda Sveučilišne knjižnice

radnim sobama. Na prvoj ukopanoj podzemnoj etaži smješten je glavni ulaz u zgradu, s vjetrobranom, ulaznim predvorjem i knjižarom i čitaonicom. Katovi u nadzemnom dijelu nisu obilježeni bibliotečnim sadržajima, već klupskim prostorijama, galerijom, uredima, multifunkcionalnom dvoranom, restoranom, elektroničkim učionicama, prostorima za grupni i individualni rad i dvoranom za interdisciplinarni rad.

S ljubaznim ing. Vulićem obišli smo gradilište. Iako je jedna od namjera projektanata bila istaknuti pristupačnost i izbjegavati monumentalnost, ipak se sve doima pomalo uzvišeno i svečano, posebno glavna čitaonica s 250 mjesta.

Konzola na istočnom dijelu južne zgrade Sveučilišne knjižnice

vina u cijelosti izvedena. Sve u sve-mu riječ je građevini koja je vrlo složena za izvođača, a s obzirom na količinu ugrađene armatura slobodno bi se moglo reći, upravo se tako izrazio ing. Stanišić, da je to čelična konstrukcija ojačana betonom.

Završetak armiranobetonskih radova na gradilištu Sveučilišne knjižnice

Telefonski smo kontaktirali s Matom Stanišićem, dipl. ing. građ., projektantom konstrukcije. To je za njega okvirna armiranobetonska konstrukcija s minimalnim brojem zidova za ukrućivanje. Zgrada je građena na temeljima samcima i trakastim temeljima za zidove. Uzgon je podzemne vode poništen precrcpljivanjem. Donji (ukopani) dio građevine je projektiran kao jedna dilatacija, a roštiljna konstrukcija iznad knjižničnih

sadržaja izvedena je kao monolitna i s kosim zidom čini jednu konstruktivnu cjelinu. Glavna južna zgrada oslanja se na zidove stubišta i produžen V zid preko dvije ploče (debljine 1,6 m). Pročelja sačinjavaju okvirne konstrukcije ojačane dijagonalama u rubnim poljima.

Građevina je izvedena klasičnim podupiranjem, a konzolni je dio glavne zgrade izveden na prešama koje su se ručno otpuštale kada je građe-

Budući izgled glavne čitaonice Sveučilišne knjižnice

Zgrada triju fakulteta

U kampusu se upravo gradi zgrada triju fakulteta, stisnuta između Ekonomskog fakulteta na zapadu, Sveučilišne knjižnice na jugu i dijela zgrade (druga faza) FESB-a na istoku, dok se cesta koju je trebalo zaštititi dijafragmom nalazi na sjeveru. Tlocrtno građevina ima oblik pravilnoga pravokutnika duljine 105,85 x 53,3 m. Ukupna se površina penje na gotovo 36.000 m², što tu građevi-

nu svrstava u najveće koje se sada grade u Splitu jer je veća i od velikoga športsko-trgovačkog kompleksa Lora. Inače građevina ima jednu podzemnu i šest nadzemnih etaža. Uz nju se dilatirano izvode ulazne rampe na potpornim zidovima sa zapadne strane, vanjsko stubište i rampa s istočne strane te svjetlarnici s južne i sjeverne strane.

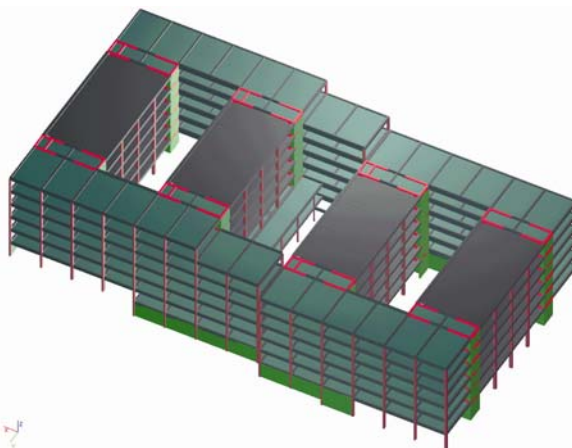
Zgrada je kao nosiva konstrukcija podijeljena u dvije dilatacije, nazvane kolokvijalno "sjever" i "jug". Zajedničko im je obilježje dvojni sustav armiranobetonske nosive konstrukcije u kojoj vertikalna djelovanja prenose prostorni okviri i zidovi stubišta, a horizontalna djelovanja preuzimaju povezani zidovi stubišta i manjim dijelom okviri. Prve su etaže obiju dilatacija ukopane te zahvaljujući znatnom udjelu armiranobetonskih zidova u oba glavna smjera zajedno s trakastim temeljima čine krutu osnovu i osiguravaju ujednačenost naprezanja u dodiru s tlom, a samim tim i ujednačenost slijeganja.

Međukatne će se konstrukcije središnjeg dijela izvesti kao polumontažne rebraste ploče. One se sastoje od montažnih T nosača u poprečnom presjeku i monolitne ploče. Gravita-

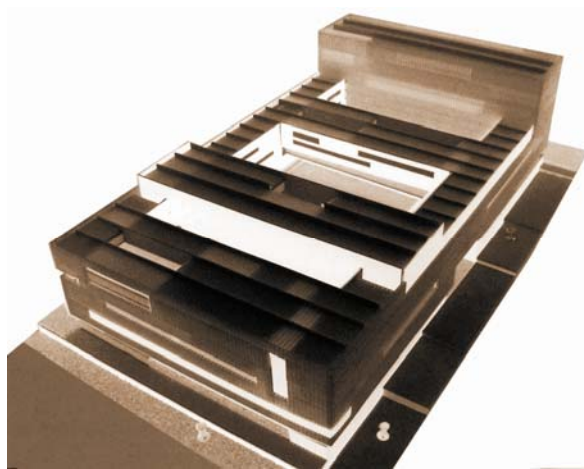
cijska se opterećenja dominantno prenose u jednom smjeru. Horizontalna djelovanja prenose se na vertikalne nosive elemente (zidovi stubišta). Dio dilatacije "jug" ima metalnu krovnu konstrukciju (jednostrešna krovna N rešetka). Međukatne su ploče, stubišni krakovi i podesti te grede i stupovi monolitni.

Dilataciju "jug" označavaju tlocrtna i visinska pravilnost. U tlocrtnom smislu nadzemni dio dilatacije "jug" oblika je pravilnoga šupljega pravokutnika dimenzije stranica 44,4 x 58,3 i dimenzija otvora 14,5 x 28,7 m. Ukupna je visina građevine, mjerena od kote vrha temeljnih traka do vrha metalne konstrukcije, 30,1 m.

U izvedbi međukatne

Prikaz konstrukcije zgrade triju fakulteta

Prikaz zgrade triju fakulteta (zgrada je inače doživjela brojne preinake)

konstrukcije srednjeg dijela građevine rabit će se predgotovljeni betonski elementi koji se nakon montaže monolitiziraju izvođenjem armiranobetonske ploče.

I dilataciju "sjever", koja je između ostalog predviđena i za sklonište, također karakterizira tlocrtna i visinska pravilnost, a tlocrtni su gabariti nadzemnog dijela 60,4 x 58,3 m. Odstupanje u tlocrtu od pravilnoga pravokutnika je u otvoru na južnoj strani građevine čije je duljina 25 posto duljine stranice sjever-jug. Dilatacija sjever ima uz jednu podzemnu i 6 i 7 nadzemnih k. Ukupna je visina toga dijela građevine 39,96 m. Temeljenje je na različitim razinama, pri čemu razlika visinskih kota iznosi približno 2,35 m i svladava se kroz dvije kaskade.

Panoramski pogled na gradilište zgrade triju fakulteta (u pozadini Sveučilišna knjižnica)

Projekt zgrade triju fakulteta izradio je GAF, glavni je projektant, rekli smo već, Dario Gabrić, a projektanti su konstrukcije doc. dr. sc. Boris Trogrlić i prof. dr. sc. Ante Mihanović za armiranobetonsku konstrukciju te prof. dr. sc. Bernardin Peroš za čeličnu. Prof. Mihanović ujedno obavlja i glavni nadzor izvođenja. Od njega smo saznali o problemima koje investitor ima s vlasnicima privatnog zemljišta i onima koji traže povrat zemljišta. Zbog toga se zgrada Filozofskog fakulteta mora pomaknuti na sjever, što prije nije bila namjera, ali to je jedini način da sve ne zapne i da se kampus konačno izgradi.

Prof. Mihanović nam je ujedno otkrio kako će zgrada možda morati mijenjati i ime jer se iz sastava Prirodoslovno-matematičkog fakulteta kao poseban izdvaja Fakultet za kineziologiju. To smo poslije uočili i u ovogodišnjem vodiču za upis na Splitsko sveučilište gdje se taj novi fakultet najavljuje kao fakultet u osnivanju. A to i projektantima radi određene probleme jer valja preporjektirati broj soba i učionica, a i onako je u reviziji projekt dosta mijenjan i prilagođavan promijenjenim željama korisnika.

Uspjeli smo nakratko telefonom kontaktirati i glavnim projektantom Dariom Gabrićem koji je ujedno i nastavnik na GAF-u. Za njega je to, kako kaže jednostavna i normalna kuća koja se maksimalna prilagodila potrebama svojih korisnika. Projektiranje je bilo i tehnološki uvjetovano jer je trebalo projektirati više od 50 različitih laboratorija. Pročelje je cijele zgrade stakleno s vertikalnim brisolejima.

Zgradu triku fakulteta gradi *Konstruktor-inženjering* iz Splita. Za našeg posjeta na gradilištu smo zatekli Bojana Vuljana, ing. građ., inženjera na gradilištu jer su glavni inženjer Zdravko Ruščić, dipl. ing. građ., i voditeljica projekta Ranka Zavoreo Vojković, dipl. ing. građ., bili na jednom sastanku. Ing. Vuljan nam je rekao da su radovi započeli 26. svibnja 2008. i da su ugovoreni na rok od 18 mjeseci. Dosad je završen široki iskop. Djelomično je dijafragmom zaštićena građevna jama, ali još preostaje i dijafragma prema zapadu i Ekonomskom fakultetu za što se radi potrebna dokumentacija. Na južnoj su dilataciji završeni temelji, a na sjevernoj ugrađeni podložni betoni za temeljenje. Na gradilištu je trenutačno pedesetak radnika, ali se računa da će ih prosječno biti 120, a u špicama radova i do 250. Ing. Vuljan drži da je na ovom dobro uređenom i organiziranom gradilištu problem vrlo je težak i nepraktičan pristup, posebno zbog teški dizalica koje su ovdje nužne.

Zaključak

Bio je to prikaz sadašnjeg stanja izgradnje kampusa Sveučilišta u Splitu, jednoga velikoga pothvata koji u svakom pogledu zadivljuje jer će vrlo skoro omogućiti studentima i nastavnicima toga grada da steknu uvjete studiranja kakve nema nitko u Hrvatskoj, a moda ni mnogo dalje. I makar se moramo diviti svima onima koji neviđenim entuzijazmom potiču i održavaju ovaj projekt, ne možemo ne istaknuti viziju onih koji su pred više od trideset godina začeli ideju ovoga sveučilišnog kampusa.

sa. Raduje što se unatoč hitnji građi i kvalitetno i promišljeno, gotovo da postoji bojazan da će toliko lijepih zgrada na jednom uskom prostoru svojom ljepotom jedna drugu potirati.

Sasvim je sigurno da je objedinjavanje svih sveučilišnih aktivnosti na jednom mjestu nužno za uspješno i racionalno poslovanje. To uviđaju i na sveučilištima u Zagrebu, Rijeci i Osijeku, ali su SPLICANI, upravo stoga što su bili prvi, u svemu tome najdalje otišli.

Također je sigurno da su prikladni prostorni uvjeti nužni za normalan rad jednog sveučilišta, posebno što se dosad radilo u neprikladnim i skućenim prostorima rasutim na raznim stranama grada. No prostor sveučilišnog kampusa na Visokoj muče mnogi problemi, jer osim podzemnih voda i velikih visinskih razlika, postoje teškoće s vlasništvom zemljišta, bespravnom gradnjom te lošom i nedovoljnom infrastrukturom svih vrsta, a posebno zbog nedostatka cestovnih i pješačkih prilaza. Na Splitskom sveučilištu drže da bi im od neprocjenjive pomoći bilo proglašavanje sveučilišnih građevina državnim interesom, što ona na kraju krajeva svakako i jesu. Time bi se u krajnjoj potrebi moglo iskoristiti i mogućnost izvlaštenja, jer nemoguće je riješiti probleme kada vlasnici ne žele prodati svoju zemlju, kada je prodaju po cijeni znatno višoj od tržišne te kada traže povrat zemljišta uz zabranu građenja.

Branko Nadilo

Fotografije i crteži:
arhiva investitora i B. Nadilo